

III. NAUCZANIE BISKUPÓW O LITURGII

List pasterski Biskupa Sandomierskiego w sprawie obchodów Roku Różańca w diecezji sandomierskiej

Czcigodni Księża,
Drodzy Członkowie instytutów życia konsekrowanego,
Umiłowani Bracia Siostry - Diecezjanie Sandomierscy.

Dzień 16 października bieżącego roku, kiedy obchodziliśmy dwudziestą czwartą rocznicę wyboru Jana Pawła II na Stolicę Biskupią Świętego Piotra, będzie wspomniany w historii Kościoła katolickiego przede wszystkim jako moment ogłoszenia przez Ojca Świętego Listu Apostolskiego *Rosarium Virginis Mariae* - Różaniec Najświętszej Maryi Panny. Oczy całego chrześcijańskiego świata zwróciły się ku modlitwie różańcowej, patrząc na nią z nowym zainteresowaniem i na nowo odkrywając jej piękno i głębię. Owo zainteresowanie całego Kościoła, a także wielu osób nie przyznających się do udziału w życiu wspólnoty chrześcijańskiej, w tym zainteresowanie wielu środków społecznego przekazu, dobrze odzwierciedla dwie podstawowe reakcje, najczęściej obserwowane w związku z ogłoszeniem tego dokumentu. Dla jednych, którzy uważali różaniec za modlitwę nudną i monotonną, lub nadającą się co najwyżej do odmawiania przez ludzi starszych lub chorych, List Ojca Świętego stał się porywającą katechezą na temat zawartych w tej modlitwie głębokich treści teologicznych oraz praktycznie niewyczerpanych możliwości medytacji podstawowych prawd ewangelicznych. Ci przeżyli bardzo pozytywne zaskoczenie i wielu podjęło dość szybko zaproszenie Ojca Świętego do praktykowania tej modlitwy. Dla innych, dla których różaniec jest już częstą, a nawet codzienną formą modlitwy, List stał się źródłem wielkiej radości i umocnienia w jej odmawianiu.

„Różaniec (...), który pod tchnieniem Ducha Świętego rozwinął się stopniowo w drugim tysiącleciu, to modlitwa umiłowana przez licznych świętych (...) W swej prostocie i głębi pozostaje ona również w trzecim tysiącleciu (...) modlitwą o wielkim znaczeniu, przynoszącą owoce świętości. Jest ona dobrze osadzona w duchowości chrześcijaństwa, które (...) nic nie straciło ze swej świeżości i czuje, że Duch Boży pobudza je do 'wypłynięcia na głębię', by opowiadać światu, a nawet 'wołać' o Chrystusie jako Panu i Zbawicielu. (...) Przez różaniec lud chrześcijański niejako *wstępuje do szkoły Maryi*, dając się wprowadzić w kontemplację piękna oblicza Chrystusa, (...) Za pośrednictwem różańca wierzący czerpie obfitość łaski, otrzymując ją niejako wprost z rąk Matki Odkupiciela” (RVM 1).

Ogłoszenie Listu Apostolskiego o Różańcu Świętym stało się dla mnie niezwykle silnym impulsem nie tylko do osobistego, jeszcze silniejszego wpisania modlitwy różańcowej w moją codzienność. Fakt, że moja nominacja na urząd Biskupa Sandomierskiego została ogłoszona 7 października, czyli w Święto Matki Bożej Różańcowej, odbieram jako znak, iż również w moją posługę biskupią powinienem wprowadzić promocję tej formy modlitwy w naszej diecezji i szeroko rozumianą zachętę

skierowaną do wszystkich Was, Drodzy Diecezjanie, aby różaniec stawał się także Waszą 'umiłowaną modlitwą'. Ojciec Święty napisał w Liście: „Zwracam się szczególnie do Was, drodzy w biskupstwie, kapłani i diakoni, oraz do Was, pełniących rozmaite posługi na polu duszpasterskim, abyście, poznając z osobistego doświadczenia piękno różańca, stawali się jego gorliwymi promotorami” (RVM 43). To dlatego już w pierwszych dniach zwróciłem się do wszystkich duszpasterzy z gorącą prośbą o rozważanie i odmawianie jednej tajemnicy różańca świętego po każdej Mszy świętej w niedziele, święta i w czasie rekolekcji adwentowych. Za podjęcie tej prośby i regularnie odmawianą we wszystkich kościołach modlitwę różańcową już teraz składam Wam, Drodzy Księża, serdeczne podziękowanie. Wiem, że wielu księży, szczególnie w parafiach większych, zainspirowało już nawet codzienne odmawianie różańca w kościele. Możliwości szczególnego zaangażowania otwierają się tu przed modlitewnymi wspólnotami różańcowymi, tradycyjnie określanymi jako 'kółka różańcowe'.

W krótkim czasie został powołany w Kurii Diecezjalnej specjalny Zespół, który pod przewodnictwem JE Księdza Biskupa Mariana Zimałka opracował ramowy Program obchodów Roku Różańca w naszej Diecezji. Prace tego Zespołu będą trwały przez cały rok, celem uzgadniania pojawiających się kwestii szczegółowych, celem przygotowania odpowiednich materiałów duszpasterskich oraz organizacyjnej koordynacji związanych z Rokiem Różańca wydarzeń duszpasterskich. Chcę niniejszym przedstawić wszystkim Wam, Kochani Diecezjanie, główne założenia organizacyjne Roku Różańca w Diecezji Sandomierskiej, abyście nie tylko o nich wiedzieli, ale przede wszystkim abyście razem z Waszymi duszpasterzami mogli je owocnie przeżywać.

Przede wszystkim informuję, że w naszej Diecezji Rok Różańca będziemy obchodzili aż do Uroczystości Chrystusa Króla 2003 roku. Jako cel zasadniczy stawiamy przed całą wspólnotą przyjęcie modlitwy różańcowej w rodzinach. Wiemy, że w wielu rodzinach różaniec jest już wspólnie odmawiany każdego dnia, jeszcze więcej jest rodzin, które sięgają do tej formy modlitwy przynajmniej w niedzielę. Prawie we wszystkich rodzinach natomiast są osoby, które na różańcu się modlą i które różaniec kochają. Jestem dlatego przekonany, że pozostaje tylko kwestią czasu i kwestią pewnej odwagi członków poszczególnych rodzin katolickich, aby różaniec był w domu odmawiany głośno. Nie tylko zachęcam Was do takiej codziennej modlitwy, ale zapewniam, że wniesie ona wiele pokoju, miłości i radości w życie Waszych rodzinnych wspólnot. Dlatego bardzo proszę, by każda rodzina, w której różaniec już jest odmawiany wspólnie, trwała w tej modlitwie, dołączając do obecnych intencji także prośbę o radosną odwagę w przyjęciu tej modlitwy dla pozostałych rodzin. Włączenie się w tę modlitwę będzie jednak wewnętrzną wolną decyzją każdej wspólnoty małżeńskiej i rodzinnej. Jednocześnie zwracam się z apelem do wszystkich osób żyjących samotnie, aby także szczerym sercem włączyli się w to dzieło rozmodlenia ludzkich serc i rozmodlenia ziemi sandomierskiej.

Bardzo ważnym obszarem duszpasterskim są w tym roku wspomniane już modlitewne wspólnoty różańcowe. Tradycyjne kółka różańcowe, męskie i żeńskie, których jest w naszej diecezji kilka tysięcy, na czele z ich zelatorami, proszę o umocnienie i

pogłębienie dotychczasowej praktyki modlitwy różańcowej. Tam, gdzie istnieje taka potrzeba, należy wprowadzić do wspólnoty dodatkowe osoby z rodziny lub sąsiedztwa, aby wspólnoty żyły w pełnym składzie. Zachęcam do odważnego tworzenia, za przykładem naszych matek i ojców, także nowych kółek różańcowych. Wszystkie dotychczasowe kółka różańcowe muszą nadto podjąć w ciągu tego roku wysiłek rozszerzenia wspólnoty o nowe osoby, aby – zgodnie z regułą tych grup – każda z dwudziestu już teraz (a nie jak dotychczas piętnastu!) tajemnic różańcowych była codziennie przez kogoś ze wspólnoty rozważana i odmawiana. Wiem, że poza kółkami męskimi i żeńskimi funkcjonują w naszej Diecezji także środowiskowe kółka różańcowe, np. klasowe, organizowane przez dzieci i młodzież pod kierunkiem katechety w ramach klasy szkolnej, czy tzw. podwórkowe koła różańcowe. Zachęcam także do powoływania wspólnot modlitwy różańcowej w ramach istniejących zespołów duszpasterskich, ruchów i stowarzyszeń katolickich lub rodzinnych kręgów różańcowych, pozwalających połączyć modlitwę kilku zaprzyjaźnionych rodzin. Przecież każde ewangeliczne dzieło dotychczas prowadzone przez poszczególne wspólnoty może być dodatkowo pogłębione o element wspólnotowej modlitwy różańcowej. Praca duszpasterska z dotychczasowymi kółkami różańcowymi i nowymi wspólnotami modlitwy różańcowej będzie koordynowana przez dekanalnych moderatorów kółek różańcowych pod kierunkiem Moderатора Diecezjalnego. Program tych modlitewnych i szkoleniowych spotkań na terenie każdego dekanatu będzie już niedługo wdrażany.

Kolejnym ważnym zadaniem w czasie Roku Różańca w naszej Diecezji będzie Kongres Różańcowy. Pierwszy i jak dotąd jedyny Kongres Różańcowy w Diecezji Sandomierskiej odbył się w 1948 roku w Sandomierzu, w kościele św. Jakuba, który jest jednocześnie Sanktuarium Matki Bożej Różańcowej. Kongres ten umocnił duchowo Diecezję Sandomierską i rodziny tej Diecezji na bardzo trudne lata komunizmu. Pan Bóg sprawia, że tegoroczny Kongres będzie podjęty przez nas dokładnie w 55 lat po tamtym Kongresie. Już teraz mogę poinformować, że Diecezjalny Kongres Różańcowy w Sandomierzu będzie trwał od piątku 22 sierpnia do niedzieli 24 sierpnia 2003 roku. Będzie to jedno z najważniejszych wydarzeń religijnych w naszej Diecezji w nadchodzącym roku. W ramach przygotowania do Kongresu każda parafia będzie organizowała Dzień Różańca już w ramach rekolekcji wielkopostnych. Natomiast w maju lub czerwcu w każdym dekanacie odbędzie się Dekanalny Kongres Różańcowy. Dopełnieniem tych wydarzeń będzie odbyta w październiku, w Święto Matki Bożej Różańcowej, pielgrzymka do jednego z kościołów, w których w tym Dniu przypada uroczystość odpustowa. Do odprawienia takiej pielgrzymki gorąco będą zachęcał każdą rodzinę i każdego wiernego z naszej diecezji albo w samo Święto 7 października 2003 roku, albo – zgodnie z kalendarzem duszpasterskim tych parafii – w niedzielę przed lub w niedzielę po 7 października. W każdej z piętnastu świątyń, w których będą w naszej Diecezji uroczystości odpustowe ku czci Matki Bożej Różańcowej, będzie więc można dwukrotnie przeżyć tę uroczystość i dostąpić łaski odpustu. Bliższe informacje dotyczące miejsc i terminów będą podane w odpowiednim czasie.

Każde, prawdziwie po chrześcijańsku przeżywane wydarzenie religijne, powinno owocować przede wszystkim pogłębionym życiem duchowym tych, którzy w nim uczestniczą. Jednocześnie winno jednak zwracać uwagę każdego na sprawy sióstr i braci potrzebujących pomocy, czy to w sprawach duchowych, czy też w sprawach o charakterze bytowym. Już teraz chcę się z Wami, Kochani Diecezjanie, podzielić moją troską, aby to wielkie wydarzenie religijne, jakim jest Rok Różańca w naszej Diecezji, przyniosło nie tylko owoce duchowe, ale by wpisało się na trwałe także w naszą odpowiedzialność za żyjących obok nas braci potrzebujących naszego wsparcia, braterskiej dłoni, talerza zupy, miejsca pracy, itd. Dobrze wiemy, jak wielkie są obszary ludzkiej biedy, i to biedy niczym nie zawinionej, na terenie Diecezji Sandomierskiej. Te potrzeby będą z upływem miesięcy stawały przed nami coraz ostrzej. Chcę w tym miejscu gorąco podziękować wszystkim duszpasterzom, którzy nie tylko sami są otwarci na te potrzeby na swoim terenie, ale potrafią także swoją troską zainspirować i zorganizować szereg osób świeckich, bez pomocy których żadne dzieło charytatywne nie będzie mogło się rozwijać. Znam już szereg pięknych inicjatyw z powodzeniem prowadzonych w różnych parafiach, we wspólnym wysiłku z władzami samorządowymi. Przedstawicielom tych władz, otwartym na taką współpracę również przekazuję niniejszym serdeczne podziękowanie. Nie wiem jeszcze, jakie dzieło charytatywne Zespół odpowiadający za przebieg Roku Różańca zaproponuje całej Diecezji do wdrożenia. Rozważanych jest obecnie kilka możliwości. Jeszcze w styczniu sprawa ta będzie jednak zdecydowana po przeprowadzeniu szerszej konsultacji, także z udziałem Czcigodnych Księży Dziekanów.

Drodzy Diecezjanie.

„Wiele oznak wskazuje, jak bardzo Najświętsza Maryja Panna (...) chce również dzisiaj, właśnie przez tę modlitwę, dać wyraz swej macierzyńskiej trosce. W dziewiętnastym i dwudziestym stuleciu Matka Chrystusowa w różnorodnych okolicznościach dawała odczuć w jakiś sposób swoją obecność i usłyszeć swój głos, by zachęcić Lud Boży do tej formy modlitwy kontemplacyjnej. W szczególności (...) pragnę przypomnieć objawienia z Lourdes i z Fatimy (...)” (RVM 7). Różaniec jest prawdziwą szkołą kontemplacji oblicza Chrystusa, kontemplacji słów Chrystusa i szkołą naszego upodobniania się wraz z Maryją do Chrystusa. Uczy nas prawdziwej miłości Boga i bliźniego. Poprzez odpowiednio włączane do modlitwy intencje jest prawdziwie bogatym darem duchowym dla naszych braci w wierze i dla całego współczesnego świata.

Pozwólcie, że zakończę ten List do Was poruszającymi słowami modlitwy, którą Jan Paweł II wpisał w tekst Listu Apostolskiego: „O błogosławiony różańcu Maryi, słodki łańcuchu, który łączysz nas z Bogiem; więzi miłości, która nas jednoczysz z aniołami, wieżo ocalenia od napaści piekła, bezpieczny porcie w morskiej katastrofie! Nigdy cię już nie porzucimy. (...) A ostatnim akcentem naszych warg będzie Twoje słodkie imię, o Królowo Różańca (...). Bądź wszędzie błogosławiona, dziś i zawsze, na ziemi i w niebie” (RVM 43).

Pozostając w atmosferze radosnego przeżywania Świąt Bożego Narodzenia tym silniej odczuwamy głębię tajemnicy przyjścia Boga na świat, przyjścia i uświęcenia

życia każdego człowieka i każdej rodziny, na wzór Świętej Rodziny z Nazaretu. Niech modlitwa różańcowa umacnia chrześcijańską radość we wszystkich rodzinach i wspólnotach chrześcijańskich naszej Diecezji.

Na głębokie przeżycia Roku Różańca w naszej Diecezji Sandomierskiej, na aktywny udział w obchodach Kongresu Różańcowego, na odwagę w podejmowaniu wspólnej modlitwy różańcowej, na duszpasterskie zaangażowanie wszystkich w to dzieło z serca Wam błogosławię: w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego.

Andrzej Dzięga
Biskup Sandomierski

Sandomierz, 24 grudnia 2002 roku

(według strony internetowej www.sandomierz.opoka.org.pl/bpsand/lp.htm)

Z rozważania papieża Jana Pawła II
przed modlitwą *Anioł Pański* 27.10.2002 r.

1. Zbliża się już koniec października, miesiąca różańca świętego. Jak wiecie, następne miesiące, aż do października r. 2003, złożą się na specjalny Rok Różańca. Pragnąłem bowiem, aby dwudziesty piąty rok mojego pontyfikatu upływał pod znakiem tej modlitwy.

Najważniejszym powodem zaproponowania praktyki różańca jest fakt, że stanowi on skuteczny środek dopomagający wiernym w podjęciu owej kontemplacji oblicza Chrystusa, do której zachęciłem nazajutrz po Wielkim Jubileuszu Roku 2000.

2. Niedosięgniętym wzorem kontemplacji chrześcijańskiej jest Najświętsza Maryja Panna (por. *Rosarium Virginis Mariae*, 10). Od poczęcia aż do zmartwychwstania i wniebowstąpienia Jezusa spojrzenie niepokalanego Serca Matki było skupione na Jej Boskim Synu – spojrzenie zdumione, spojrzenie przenikliwe, spojrzenie pełne bólu, spojrzenie rozpromienione radością (por. tamże). Tego właśnie pełnego wiary i miłości spojrzenia Maryi uczą się pojedynczy chrześcijanie i wspólnota chrześcijańska, gdy odmawiają różaniec.

Aby «rozwinąć chrystologiczny wymiar różańca» (tamże, 19), List apostolski *Rosarium Virginis Mariae* łączy trzy tradycyjne cykle tajemnic – radosnych, bolesnych i chwalebnych – z nowym cyklem: tajemnic światła, które dotyczą życia publicznego Jezusa.

3. Różaniec, jak każda prawdziwa modlitwa, nie odrywa od rzeczywistości, lecz pomaga nam w niej żyć w wewnętrznym zjednoczeniu z Chrystusem i dawać świadectwo miłości Boga. Wspomniany dokument uczy nas tym samym odkrywać piękno odmawiania różańca w rodzinie. «Rodzina, która modli się zjednoczona, zjednoczona pozostaje» (tamże, 41).

Poza tym różaniec «jest ze swej natury modlitwą pokoju». W tym Roku Różańca chrześcijanie winni skupić uwagę na Chrystusie, Księżu Pokoju, ażeby w sercach i w stosunkach pomiędzy narodami dominowały myśli i gesty sprawiedliwości i pokoju.

(według „L’Osservatore Romano” wydanie polskie 24 (2003) nr 1 /249/, s. 51.)